

L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1878 _____ ANY XXXVI
BARCELONA 23 DE DESEMBRE DE 1914

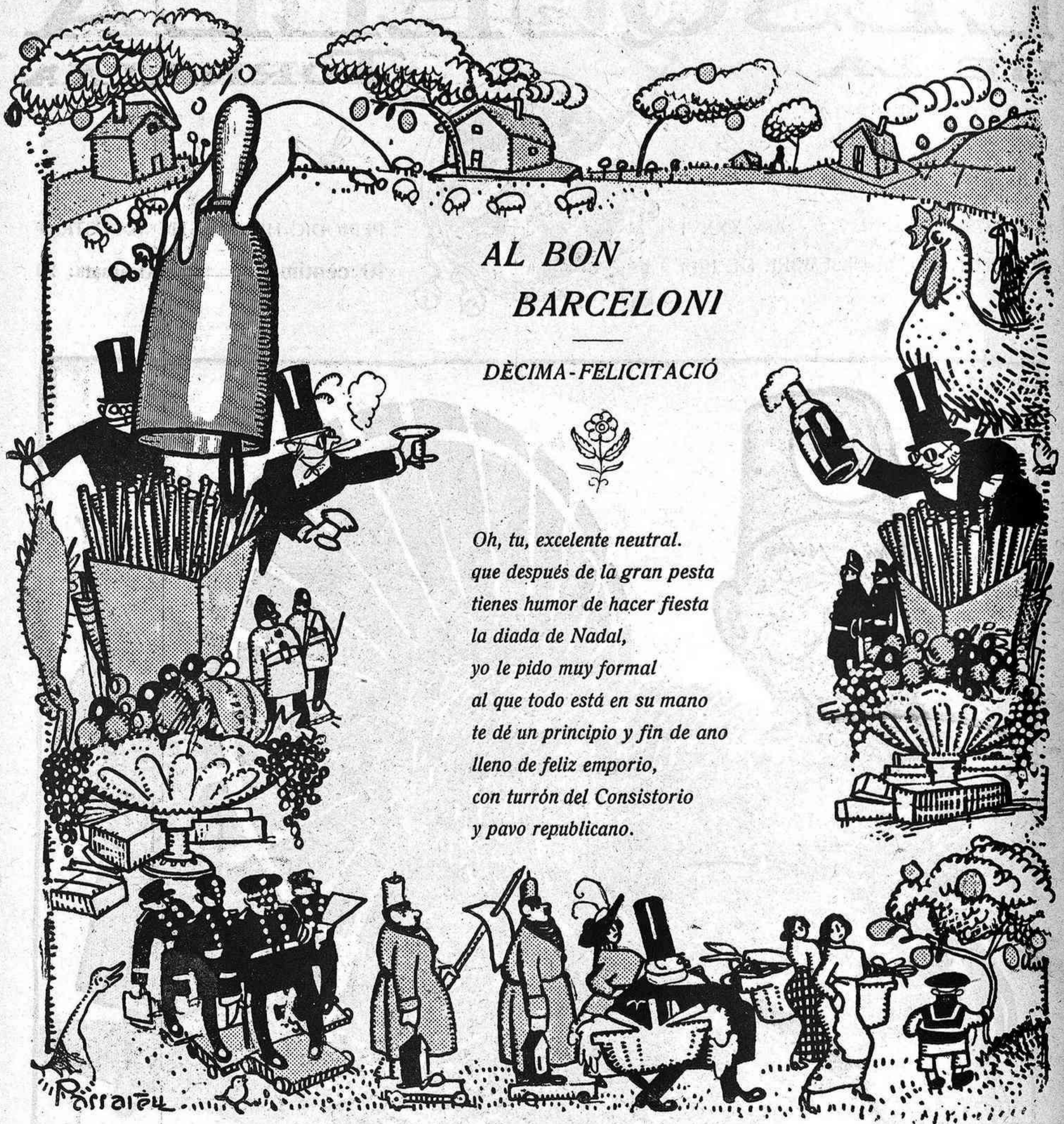

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims _____ Atrassats: 20

PEL NADAL DELS ALEMANYS

El gall dindi que enguany pensa *sacrificar* el Kaiser.

AL BON
BARCELONI

DÈCIMA-FELICITACIÓ

*Oh, tu, excelente neutral.
que después de la gran pesta
tienes humor de hacer fiesta
la diada de Nadal,
yo le pido muy formal
al que todo está en su mano
te dé un principio y fin de ano
lleno de feliz emporio,
con turrón del Consistorio
y pavo republicano.*

Pel ressopó de Nadal
dels soldats francesos

	Pessetes
<i>Suma anterior.</i>	644
Ramón Cunill Treserra	2
Una lectora de L'ESQUELLA.	2'50
Fortuny, germans	50
Romani	10
R. A., Lleida.	25
Tres francòfiles.	3'50

María Pradé	1
Nando	10
J. L. C.	5
F. Sanjuán	1
E. Guitart	5
S. Fàbregas	1
J. Jover	1
Llista de subscripció enviada de Roda (Vich)	91
Llista de subscripció del Casino «La Unión» de Vidreras	19'40
M. F.	1
E. Puig i Castells	2
Joan Bertrán	1
Ramón Barrera	1

Germans V	5
Rosita Blasi	0'50
Un catòlic	5
Josep Sentís (Rubí)	3
Nena Maria Pons Freixades	5
F. P.	10
Tres francòfils de Sabadell	4
Rosalía Tort	10
Un llegendor de L'ESQUELLA	5
El soldat de plom	2
R. B. Felisart	1
H. Bouisson, Miguel Matas y E. V. R.	25
Un grop d'empleats de La Hispano Suiza (Fàbrica d'automòbils)	19'45
TOTAL	971'35

Resta tancada la subscripció, puix el temps material pel fi de la mateixa no'ns permet admetre més donatius. L'import total d'aquests, ha sigut remès a Mme. Daudet, l'iniciadora de tan hermós obsequi als hèroes francesos. Donem les més corals mercès, en nom d'ells, als qui han respost a la nostra crida.

Nadal trist

AQUEST Nadal de 1914 si que, amics meus, serà un Nadal de poques alegries. En terres cristianes, el natalici de Jesús, serà festejat amb enyorances íntimes, profundes, d'aquelles que expremen el cor i adolorixen el cervell. Mil·lions de famílies es barraran a casa, es juntaran, espaordits, en un recó, com les darreres ovelles escapades de la golafreria d'un llop insaciable. I es comptaran i tornaran a comptar-se en l'obsessió del dolor exacerbant per la joia tradicional del jorn. I cada lloc buid, els donarà una gran sensació d'afrosa solitud, com si tota la neu del desembre s'hagués acumulat dintre la llar, com si tota la foscor de mitja nit els abrigués el cor.

Sempre el Nadal ha sigut, pel cronista, un jorn de grans reflexions. Sempre, en aquesta diada, se m'ha aparegut més injusta, més desconsoladora, més crudel la desnivellació social; sempre, entremig dels fastuosos preparatius de gula, m'he recordat dels que patien gana; sempre, entremig de les estridencies dels joiosos, m'ha sobtat la visió dels adolorits; tota la meva vida el meu pensament ha fugit a cercar als retuts, als desamparats, als incurables, en els llòbreges redosos on procuren amagar la seva miseria i la seva pena, per a no ésser un destorb a la general expansió. I la meva missa del gall consistia en un pelegrinatge imaginatiu pels hospitals, per les golfes, per les presons, pels asils, per les cambres on tufeja la febre i la mort vetlla darrera la porta. Però enguany, el camp és extens. L'Europa, plena de trinxeres, de tombes, de runes, d'òrfans, de mendicants, de folls, de

exaustes, de pestosos, de mutilats, de sense llar, de viudes i d'agonitzants, resulta inacabable a la petitesa de la imaginació nostra, més sentim l'horror qui passa com un huracà, fent-nos trontollar les entranyes i enduent-se tota la placidesa de la propera nit santa.

I aquí, entre nosaltres, també un flagell d'altra naturalesa ha fet batre les ales de la mort, i les fa batre encara, amb inusitada violència.

Nadal serà trist, no ja en les cases dels pobres sinó àdhuc en les dels potentats.

Heu's-aquí com el nostre propi dol ens posa en situació de comprendre i respectar el dol de nostres germans llunyans, dol que no hem vist, que no veurem, però la palpació del qual ens arriba cada hora, fatídicament, imperturbablement.

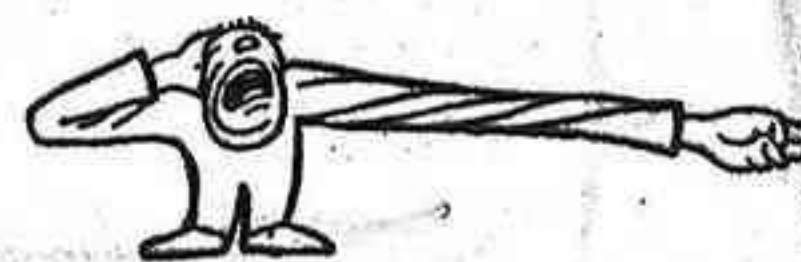
Per això el qui malgrat tot pugui sentir-se alegre hauria de posar un punt de comediment en la seva alegria. Convindria, i fora molt pietós, celebrar un Nadal amb sordina. Evitar que'ls nostres inconsolats, que són més dels que us penseu, percibessin les estridencies d'una joia incivil, ajudada pel vi tavernari i la gatzara crapulosa. Pau als que dormen després d'haver plorat moltes hores; pau als que estan a l'espona dels que deliren; pau als que gaudeixen ja de resignació, als tocats de la dolça melangia de qui és va ja familiaritzant amb lo inevitable; pau als que esperançats resen i als que pleguen de resar perquè ja ni en els socors del bon Déu confien.

Menjem nostres neules i turrans sense mastegar fort, bevem el nostre xampany evitant l'espetic que arribaria al veí, i per aquest any no toquem les nostres castanyoles. No serà pas aquest tan gran sacrifici. L'ésser avar de la felicitat guardant-la en els límits de la petita llar beneida és un refinament. Sols el traspuar del riure dels infants no deu inquietar-nos, perquè ell no causa pena a ningú. Es dolç i consolador com una carícia del bon Jesuset.

I si en aqueixes hores que fruiu de pau al mig de la guerra, en les que no hi ha un buid en vostre amor entre tans amors esvaits en la buidor eterna, projectessiu una espurna de vostre pensament vers les planuries de França i Bèlgica, ja que no més enllà, esteu segurs que sobre el gebre del camp de batalla els combatents en gaudirien la seva tebior.

I bé; com pots veure, devot que'm llegeixes, me soc amagat el cascabell a la butxaca en vigílies d'aquest Nadal històric, i soc tret la meva antiga cornamusa. Perdó. M'estimo més fer riure amb la meva cornamusa que fer plorar amb el meu cascabell, i passar per sentimental que per cínic.

P. BERTRANA

Home previsor

—Mira!...—diu en Quim, ensenyant a la seva dona un grapat de monedes de cinc pessetes:—Tot aixó és per a celebrar Nadal.

La dona—oh poder maleit del diner!—obre uns ulls com unes taronges.

—Quant hi hà?

—Vint duros. Ara la qüestió està en veure com els distribuim.

I comencen a tirar plans.

—Dos capons a trenta rals cada un...

—Diguem tres duros.

—Carn, peix, farciment de les besties... tres duros més.

—Que fan sis.

—Rabets, àpit, olives, escarola i tot lo necessari per a l'olla del dia, un altre duro.

—I fan set.

—D'ostres, bé n'hi posarem dugues dotzenes...

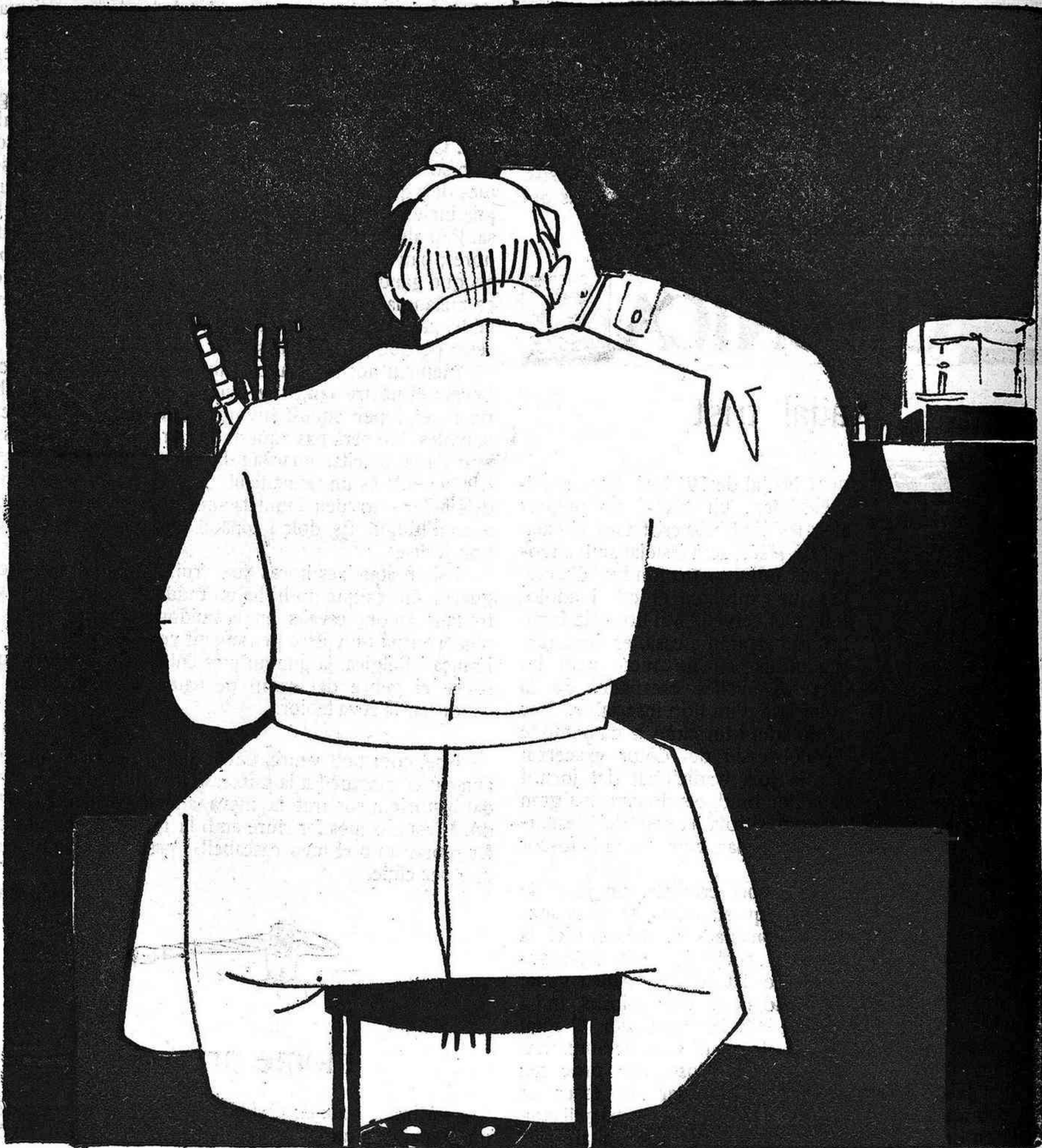
—I ja som a vuit duros.

—En el capítol de turrons, n'hi hà d'haver d'Agramunt, de Jijona, de neu, de crema... O siguin, dos drets.

—Vuit i dos, dèu.

—Inútil dir que hi haurà neules, i meló, i el corresponent raim i les indispensables peres d'hivern...

—Onze duros.

AL LABORATORI

—L'anàlisis de l'aigua de totes les fonts cada dia?... El senyor Alcalde es deu pensar que això és firmar credencials.

—Ara passem a la beguda. El moscatell no pot faltar-hi. Ni'l conyac. Ni la menta.

—Ni l'anís. Ni el cafè.

—Per lo tant, ja podem dir catorze.

—I un per a el xampany, gloria i coronament de la festa, quinze. Ja està!... Quinze duros justos i rodons.

La Laia es mira al seu marit, una mica estranyada.

—Així!... No deies que'n tenies vint?

—En efecte.

—I doncs? Per què a quinze ja't pares? Què'n vols fer dels cinc que queden?

El Quim, que ha passat ja molts Nadals i té una llarga experiència de les coses, respón poc a poc, però amb la més perfecta convicció:

—Com queestic plenament convençut de que tot això ens ha de fer mal, aquests cinc duros els guardo per a pagar les medicines i el metge.

MITU

Canvi de posició

En Pere i en Pau eren dos bons amics, criats a muntanya. Fills de pagesos rics, no s'havien mogut mai del terròs; però en Pau, més ambiciós que'l seu company, tenia l'ideal posat en les grans ciutats, i sempre deia: «Jo no pararé fins que canviï de posició».

Obsessionat amb aquesta deria, un dia va fugir de casa seva, després d'haver escurat el mitjot del seu pare. Se'n va anar a seguir món i durant dos anys no va sapiguer-se res d'ell.

Un dia, en Pere va haver de baixar a Barcelona per a fer compres. Va destinar tot el dematí a fer les diligències urgents, i en havent dinat, com tot bon pagès, va anar a pendre cafè al «Salón Condal» de la Rambla del Mig.

I vet-aquí que, al sortir, davant mateix del «Liceo»... oh, grans Déus!... es topa amb el seu amic Pau.

Quin canvi, rei del cell... Si ell no l'arriva a aturar allargant-li la mà afablement, no l'hauria pas conegut.

Tot negre, una livita fins als peus, berret de copa, gran cadena d'or, botes yankis de xarol, i una gran pipa d'àmbar i espuma a la boca, tot nou de trinca.

En Pere va quedar tan sorprès, tan boca-badat que no va saber què dir-li.

—I doncs, què feu per allà dalt?—digué en Pau, fent voltejar el seu elegant bastó de canya de les Indies.

—Per ara bons... I tu?

—Mira,... em passejo.

—Vaja!... ditxós de tu!... Ja és bon ofici!... Et felicito.

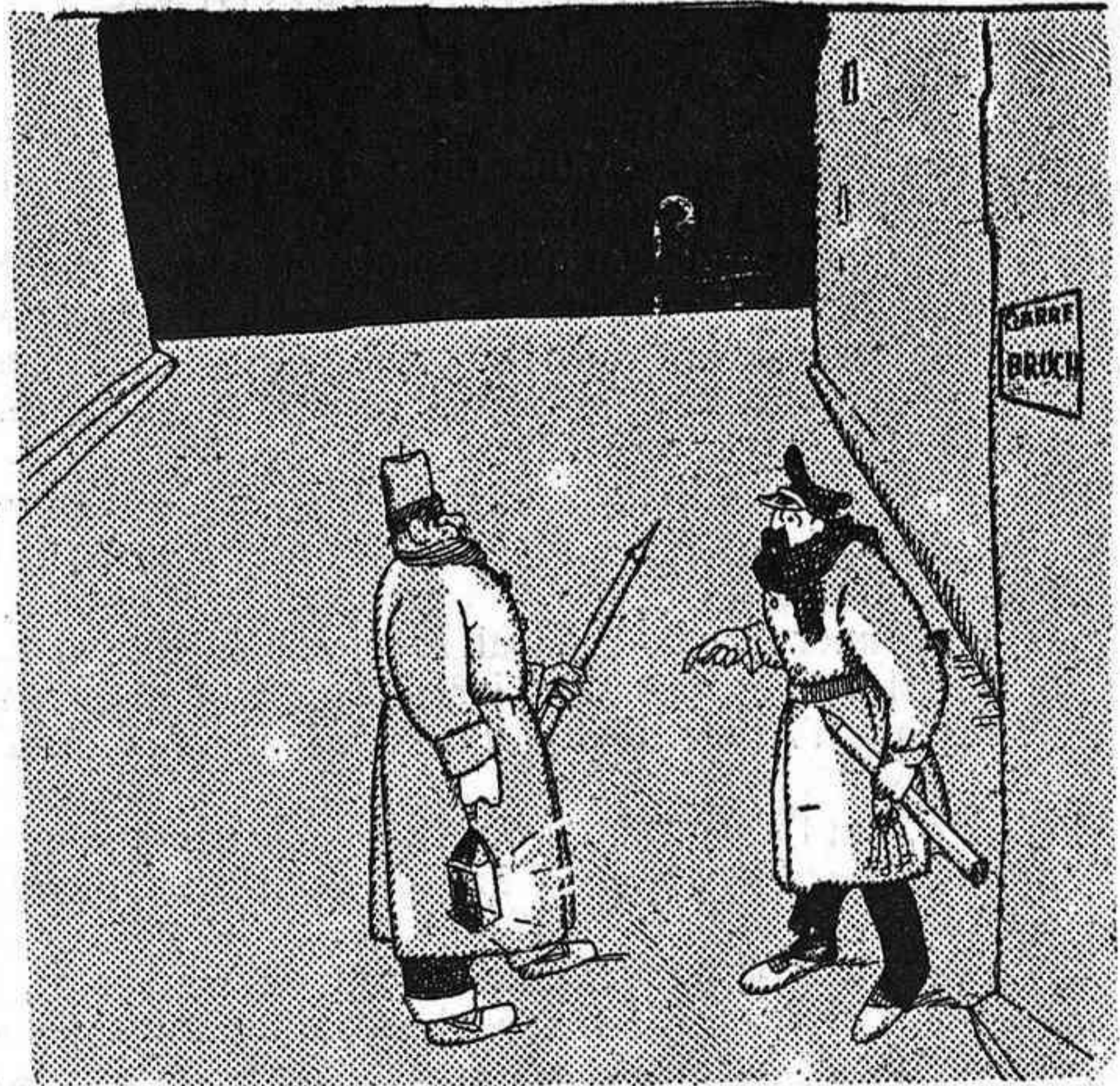
—Ja'ls donaràs memories.

—Descuida, home!... Adeu!

—Adeu!

Encaixaren fredament i cada hu d'ells va seguir el seu camí.

Però en Pere no sortia del seu atontament. «Com pot ésser—pensava—que un xicot tan gandul i tan poc

ENTRE SERENO I VIGILANT

—Què'n farem de les dècimes aquest any?
—No'ns toca altre remei que anar-les a dur al cementiri.

ENTRE ESCOLANETS

—Com us ha anat això de les propines?
—Molt bé; mira, aquest s'ha encarregat dels viudos i jo dels pares desconsolats.

intel·ligent com aquest, hagi fet tanta sòrt; hagi canviat tan ràpidament de posició que pugui anar vestit com un príncep?... No pot haver-hi altra misteri aquí sinó que ha tret la rifa!...».

I preocupat encara, i no sabent-se'n avenir, va girar-se per a tornar-se'l a mirar,

Aleshores en Pere va esclafir en una gran rialla. En Pau portava a l'esquena un lletreret que deia:

EL FIGURÍN IDEAL
Gran sastreria modelo
Llàstics, 505

PISPA

“Estos Parque y jardines...”

Si senten per aquests *Parque y jardines, propiedad de todos los ciudadanos*, una mica d'afecte, ja se'n podem començar a despedir.

La poderosa societat que explota el negoci del *Saturno Park* ha concebut el propòsit de ficar-se a la butxaca aquest recinte desventurat, que podria ésser el més bonic siti de recreo de Barcelona, i és de creure que's sortirà amb la seva.

El pensament de la referida societat, exposat en una instància que acaba de presentar a l'Ajuntament, és sumament curiós.

Lo primer que demana al Municipi és que li permeti traslladar les atraccions, instal·lades avui en el centre de la plaça d'Armes, a la part dels jardins immediata al llac.

Així, diu l'instància, *quedarà completamente libre la referida plaza y despejada la vista del Museo en ella situado*.

Causa certa estranyesa que al cap de tants anys de tenir establert allí el seu negoci, surtin els amos del *Saturno Park* amb aquests escrúpuls estètics. ¿Fins ara no els ha nascut l'interès per la *vista* del Museu i el desig de que la plaça quedi *libre y despejada*?

Si l'Ajuntament permet aquest trasllat, que, com se comprèn, implica la destrucció d'una bona part dels jardins, indubtablement la més frondosa i amena, els concessionaris del *Saturno* es comprometen a arreglar la plaça d'Armes, omplint-la de floretes i grups escultòrics.

Calculin, donat el bon gust de l'Empresa, lo admirable que deuria resultar el tal arreglo. No hi hà més que contemplar la vergonyosa tanca, plena de fil-ferros i brutícia, que, amb escarni de l'art i del bon sentit, rodeja actualment el clòs de les seves atraccions.

Però encara hi hà més. No contenta la societat del *Saturno* amb la «friolera» que proposa, demana a l'Ajuntament que li confii el cuidado, conservació i millora de tots els jardins i Park, comproment-se; mitjant la quantitat que s'estipuli, a posar-los a l'*altura de los mejores del extranjero*...

* * *

Això és lo que contra el Park està en aquests moments tramant-se, i això és lo que segurament se realitzarà.

Per què ho creiem així?

Per varis motius.

Primer. Perque la proposició és absurda i descabellada i avui, a Barcelona, tots els despropòsits són acullits favorablement.

Segon. Perque els molts i solapats enemics que'l Park té a dintre de l'Ajuntament no deixaràn escapar tan bona ocasió per a acabar de destruir-lo.

I tercer. Perque la premsa, que desde el primer moment tenia d'haver combatut el projecte, no sols no ho ha fet, sinò que l'ha donat al públic com la cosa més natural i enraonada.

Fins—figurin-se si anem bé—fins hi hà hagut un diari que, al publicar el disbaratat projecte de l'empresa del *Saturno*, ha tingut la frescura d'encapsalar-lo amb aquest títol:

En pro del Parque.

¡En pro del Park, una idea que, en realitat, representa la seva ruina!...

Ja va fer bé, l'elefant, de morir-se!...

A. MARCH

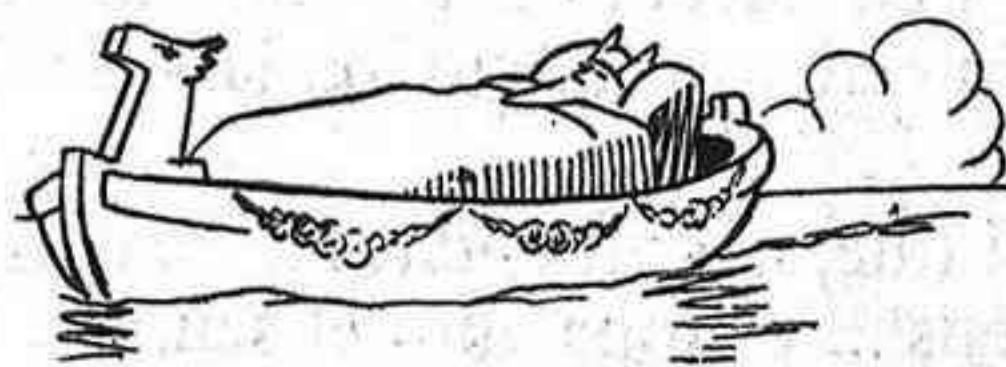
Aquest Nadal

Molt me temo que aquest any, el Nadal, no sigui tan alegre com els altres. Ja'n menjarem de turrans i de gall dindi, ja; però, qui més qui menys, trobarà els dolços amargs i la carn disgustada. No serà nit d'alegría, la d'enguany; tot per culpa de que'ls qui manen les nacions i governen les ciutats no són gent de bona voluntat, sinó de mala, i, així, no pot haver-hi pau en la terra.

Si poguessim fer-ho, als emperadors, als reis, als ministres i àdhuc als propietaris, als metges i als regidors, en tal dia com avui, els hi fariem sortir uns fantasmes, com els que guiarèn a Scrooge en la novela de Dickens.

Pot-ser al despertar-se s'adonarien, com aquell, que pot estar-se bé i tranquil no més estimant-se els uns als altres, i en comptes de fer mala cara als veïns i tirarlos-hi canonades, els hi dirien:—Feliç any nou!—i en comptes d'escanyar als dèbils, com feia ell, abans de sa conversió, enviarien a comprar la polla d'india més grossa i els hi enviarien. Aleshores sí que, Toni-Tin, podria dir:—Que Déu ens beneixi a tots!

Anant les coses com ara, no serà pas Déu qui els beneixi, i ni ells, ni nosaltres, fruïrem les delícies de la nit santa. Ells, segurament, menys; perque, si són persones, lo mateix que Macbeth, «hauràn matat la sòn per sempre més».

Del jardí dels humoristes

JA N'HI HA PER ALARMAR-SE!

L'escena a la punta de l'escullera Est del port de Barcelona.

Un senyor, molt decentment habillat, s'està assegut de cara al mar a la bella vora del camí baix, amb les cames penjant quasi bé arran de l'aigua.

Guaita fixament al fons i parla sol, mateix que un alienat.

De tant en tant alça les espatlles fent un moviment d'estranyesa; de quan en quan es tira el berret endarrera, com preocupat, aixugant-se la suor; de cop i volta es treu nirviosament la petaca i encén un cigarrillo, però sempre amb els ulls fits a l'aigua tèrbola i verdosa.

FELICITACIÓN

*Si hay un oficio arrastrado
Es el de ser concejal;
De todos eres criado
Y todos de ti hablan mal.
Te levantas y a la Hacienda.
Se acabó? A Gobernación.
A esto le llaman prebenda,
Y rica mina, y turrón.
Aquí han llegado cruceros
Que fueron bien recibidos.
Aquí han estado extranjeros*

*Debidamente atendidos.
Banquete a unos y a otros;
Gran baile, excursión al mar,
Al Liceo con los otros,
Cuento de nunca acabar.*

*Y luego lo de las aguas
Con tan grande sarracina
Que aun debajo del paraguas
Tentas piel de gallina.
Y presupuestos, mercados,
Túneles de la Reforma...
¡Todo el año mareados
Ya en una u otra forma!*

*Y en la cuestión principal?
Vaya, hay que reconocer
Que no hemos quedado mal
Criando bacilos de Erberth.
Creemos pues que llegada
Esta fiesta, es natural
Que a su ciudad estimada
Obsequie*

EL CONCEJAL

Aquesta felicitació ha sigut traduïda al català per a us dels regionalistes.

Passa un carrabiner, es fixa en les estranyes actituds del senyor, s'hi apropa, i li pregunta.

— Què li passa?

— Res... que passejarem per aquí un amic meu i jo, i de sobte l'amic ha caigut al mar.

— Què diu ara!... Ha caigut al mar?...

— Sí... Oh, i em comença a preocupar perquè veig que no's decideix a sortir a flor d'aigua.

— I quan fa d'això?

— Deu fer dues hores... Una cosa així.

EL SERENO

Són les dotze toques d'una nit plàcida i calmosa de juliol.

En l'interior d'un segon pis d'un carrer de l'Ensanche, una criatura de bolquers es posa a plorar.

El marrèc deu tenir mal de ventre, perquè, per més que sa mare li dona repetides vegades la grossa, ell no para de grinyolar.

Els seus llaments aixorden el barri.

— Guau! guau!... Guau! guau!

— Què tens fill meu?

— El bordegàs no contesta.

La mare està desconsolada. El papà es lleva i comença a fer lo que fan tots els papàs en aquests casos. Passeja l'infantó amunt i avall del pis.

Però tot inútil.

— Guau! guau!... Guau! guau!...

Cada vegada, el noi, plora més fort.

Tot d'un plegat se senten dos pics i repicó a la porta del carrer.

— Ai, ail qui serà en aquesta hora?—exclama el papà.

— Vaig a guaitar pel balcó... Qui deurà ésser?

— Abriga't bé... Vès que no t'encostipis.

La mamà des de'l balcó, guaitant a baix al carrer:

— Qui hi hà?

— Soc, jo... El sereno.

— Què volia?

— Vegin si poden fer callar aquesta criatura, que no'm deixa dormir.

BELA

PARA TRIUNFAR EN LA VIDA. LA LLAVE DEL ÉXITO, per R. P. Morris.

— Un altre llibre dels classificats amb el nom de «literatura estimulant», però més pràctic i més eficaç, per quant aquest no conté res de lo que vulgarment se'n diu palla, i el seu text està escrit per a tota mena d'intel·ligències. Dels llibres similars an aquest, que avui están tan de moda, els uns són purament anècdotics i els altres tenen el defecte de no ésser prou comprensibles, lo qual demostra que'ls uns es basen solament en l'amenitat, sempre de dubtosos resultats, i els altres en una refinada saviesa que no's fa mai assequible als llegidors humils, que són els que més ho necessiten.

L'obra d'en Morris, pel contrari, va de dret al seu objecte i el consegueix mitjansant dues coses primordialíssimes: l'exposició de regles fixes, segures, precises, per a formar el caràcter i lograr amb ell la victòria, triomfant en totes les em-

preses i obtenint èxit en tots els negocis; i la forma literària clara, concisa, vulgar amb que aquelles regles están expresades.

No dubtem gens ni mica que qualsevol que s'empapi bé de les regles del professor Morris variarà depressa i totalment de caràcter; elles canviaran ràpidament la debilitat del llegidor en fermesa, l'indecisió en aplom, la timidesa en desinvoltura, l'encongiment en desaprensió, i la covardia en audàcia, ajudant així a la realització dels seus ideals de felicitat i de fortuna.

PARA TRIUNFAR EN LA VIDA és un breviari d'utilitat per a tots els homes i, molt principalment, per als joves, tant pels que no tenen encara una definida vocació com per els que han fracassat ja en alguna empresa. I, sobre tot, és indispensable als irresoluts, als apàtics, als pobres d'esperit, als mansos i a tots aquells que no están contents de la seva sort perquè la vida no'ls somriu prou generosa.

El llibre, molt ben imprès, té una excel·lent presentació; una presentació d'aquelles que convida a llegir. De no deixar la lectura un cop començada, ja se'n cuiden després les interessants paraules del professor Morris.

ESPURNES DE LA GUERRA

Es un matrimoni de dos vellets: ell setanta anys, ella seixanta.

Ell és francès i catòlic; no va a missa, perquè no té temps, perquè la diuen al matí i perquè a missa no pot fumar, però, sia com sia, ell és catòlic i ella és alemanya i protestant, si bé no protesta de res.

Ell dona lliçons de francès: «T'agraden les pomes? No, però m'agrada anar en tramvia.» Fa quaranta i pico d'anys que dona lliçons de francès, i n'ha arribat a donar tantes que ja no més parla fent preguntes. I ella lliçons de piano: trenta anys de lliçons de piano que l'han feta tornar un xic sorda.

En aquell temps que es varen casar, totes les nacions estaven en pau. Tots havien desat les armes. Era allavors que tothom deia: «L'Art no té patria i els homes tampoc». L'amor té d'ésser universal. Jo et vui, tu em vols, i no en parlem més. El nèixer és sols un accident que no influeix en el matrimoni.

Aquest matrimoni, doncs, vivien talment com un Joseph i Mariæ. Cor d'alemanya, què vols; cor de francès, què desitjes. Acabades les lliçons, anaven al cafè a jugar a cartes, i allí se'ls veia anar envellint, tornar-se blancs, anar-se acotant, assecar-se, escanyolir-se, com dos arbres trasplantats que els hi anaven caient les fulles, i mai, però mai en la seva llarga vida, se'ls havia vist disputar. Eren dos colomins desplomats, que si no's donaven el bec, és perquè no'ls quedava bec; dos serments que havien crescut an el mateix parpal d'una parra.

Vingué, doncs, que va venir la guerra.

El francès va arribar a casa tot exaltat per la seva França i l'alemanya per Alemanya, i sense dir-se res l'un a l'altre, es van trobar que a dintre els serments, per secs que fossin i units que visquessin, encara hi quedaven dues saves, que venien de dues fonts, que no podien fer bona lligada.

El francès va dir:

DE FIRA

—I ara!... Un pollastret tant esquifit, sis pessetes!...
—Esquifit?... Farceixi'l de mongetes i els allargarà!...

—Escolta, Maricè: veig un perill que no l'havia vist. El lligam del nostre matrimoni que ha aguantat tantes miseries, tantes lliçons, tants enyoraments, tanta buidor de no tenir fills, tanta pobresa d'estranger, tant jo de tu i tu de mi, pot-ser es trencaria per una cosa que no hi havíem contat, fins ara,... aquest somni que'n diuen patria. Encare no n'havem parlat i ja ens mirem amb ulls d'estrangers. Fem una cosa: no en parlem mai. Que els planys dels uns i dels altres no puguin entrar a casa nostra.

I aixís van pactar-ho i van fer-ho.

Van seguir donant les lliçons, van seguir sortint de bracet; van continuar anant al cafè a jugar la seva partida, i, ni una al·lusió, ni una indirecta, ni obrir un periòdic, ni fer un comentari; semblava que allà a les fronteres no es barallava ningú; mai la pau ha regnat més sorda com a la llar d'aquell matrimoni.

Mai la pau ha regnat més sorda, però... va passar una cosa curiosa... Un jorn, ella arribava alegre, i duia postres, i feia bon dinar, i retreia a la conversa tots els bons jorns de joventut, mentres que ell, trist i concirós, es planyia del reuma i de la gota, i tot ho trobava salat fins els pastels i fins el meló, i aquell jorn, per... casualitat havien vençut els alemanys. Un altre jorn, arriba ell, content com unes castanyoles, i parlava de Napoleón i de la Revolució francesa amb totes les forces que li quedaven, i ella, perquè havia vessat vi, despatxava la minyona, i en aquells moments, per un etzar se sabia que els alemanys havien hagut de fugir. Moments hi havia que an el carrer se sentien cridar els periòdics, i segons lo que cridaven, menjava ell o menjava ella; dies, en fi, que sense dir res, es miraven d'una manera que no s'hi havien mirat mai; les estovalles els separaven mateix que si fossin una trinxera.

I s'apropà el dia de Nadal, i els dos vellets, per tradició, varen anar a comprar una polla d'india, com solien cada any.

Demà passat se la menjaràn, aquell francès i aquella alemanya; se la menjaràn ben rostida, daurada, farcida de prunes, i pot-ser s'estrenyeràn les mans, aquelles mans que s'han estret fins a quedar-hi no més que els òssos, i pot-ser a postres, el nom de la patria que es revolca d'heroisme i agonia allà a les fronteres, els vindrà amb onades de llàgrimes que els hi enfosquirà la vista, i voldrà brindar i no podrà perquè hi haurà un tumbol per entremig: el sepulcre del matrimoni pels que no són del mateix poble.

**

La major part dels militars que coneixem, no hi hà dubte que són germanòfils.

MALALT DE CUIDADO

—Com el troba, senyor doctor?
—Completament neutral.

Per què en són?, els hi havem preguntat.

Quasi tots en són per lo mateix: Admiren l'organització, l'armament, la disciplina. Admiren les coses del seu ofici. Admiren l'eina, l'instrument, el medi, admiren l'espasa.

Ara, lo que no discuteixen és l'us i raó d'aquesta espasa. L'espasa, o l'eina, pot ésser primorosa, amb creu feta de Sheling, amb fulla forjada a Toledo, però ja sabem que una bona espasa, la podia dur un «condottieri» i la podia dur un noble.

El fan servir amb prou noblesa aquest armament, els alemanys?

Que ho digui la pobre Bèlgica.

Si aquesta hermosa disciplina, i aquesta gran organització, és l'eina que té de servir per a imposar-nos una cultura que fós una nova tirania, valdria més que aquest instrument el portessin a un museu.

Alli tots els de l'ofici el podrien anar a admirar del modo que l'admiren ara i no farien mal a ningú.

No la saques sin razón, deia en la fulla de les espases, d'aquell temps que hi havia espases.

«No els treguis si no hi veus negoci», és lo que tindrien de dir els morters de 42.

I visca la disciplina!

XARAU

PRINCIPAL.—Ahir, dimarts, degué debutar la companyia Xirgu. D'aquesta presentació, així com de l'interpretació de *Magda*, no'n podem dir res per manca de temps i perque

no'ns és desconeguda. Esperem una estrena de les que'ns tenen anunciades, per a entrar en més detalls.

Fins a la pròxima, doncs.

LICEO.—Dissabte tingué lloc la primera representació de *Tannhäuser*, encarregant-se dels principals papers les senyorettes Raccanelli i Callao i els senyors Viñas, Bonini i Bettoni. L'interpretació fou excel·lent, trobant-s'hi a faltar, per això, el baríton d'empenta que's necessita per aquesta obra. El senyor Bonini és un artista de molta discreció, però... La Raccanelli, esplèndida de bellesa i de tot lo demás. El director-concertador, Garnieri, mereix tota mena d'elogis, doncs, tant l'orquestra com els chors, estigueren admirables.

La direcció, a càrrec dels senyors Creus, Moragas i Ragni, molt acceptable.

—La gentil i entenimentada Supervia ens recreià les orelles, dijous passat, amb una *Favorita* digna de tot elogi. De veu, de posa, d'indumentaria, estigué a l'altura de sempre, demostrant una vegada més el seu indiscutible talent i el seu bon gust artístic.

Els seus companys de tasca, Nadal, Navarro i Martino, i el mestre Sabater, se feren també aplaudir amb justícia.

Vaja, una *Favorita* catalana, que no tenia res que envejar a moltes de les macarròniques que'ns havem vist obligats sentir.

ROMEA.—D'aquest teatre del carrer de l'Hospital, no'n tenim encara notícies directes. Alabat sia Jesús Infant!

TÍVOLI.—Ha debutat, amb èxit falaguer, la troupe Mirza. Segueixen les ovacions a la lleugera ballarina Vicente.

NOVEDADES.—S'ha posat en estudi una sensacional revista de gran espectacle, *Plàstic-Films*, obra de circumstancies, escrita per dos joves de la localitat.

SORIANO.—*El Príncipe Bohemio* ha agradat molt als parroquians. L'èxit és degut principalment a la música, original del jove i ja celebrat mestre Millan; i gracies també a l'interpretació, que passa de discreta.

—Avui, dimecres, primera de *Monterografito*.

ESPAÑOL.—Inspirant-se amb la *Lysistrata*, farsa aristofanesca, l'elegant escriptor M. Donnay va escriure una obra en quatre actes i un pròleg, que ha obtingut repetidament grans èxits a París. Això és el *vaudeville* que en Vilaregut ha traduït, posant-hi el títol sugestiu de *Les filles de Venus*. L'obra està molt bé i és d'una gran visualitat, resultant molt artístiques la major part d'escenes. I, com que'l tema es presta meravellósament a disquisicions de caràcter picaresc, i l'acció demana grans *deshabillés* i gran luxe femení, inútil dir que la farsa es fa interessantíssima baix tots els punts de vista.

Temem, per això, que'l nostre públic, astragat ja per les caricatures desllorigades, pels xistos estalonats i

NADAL

—No't queixaràs de la meva dècima... Això sí que són felices festes...
—Sí, però no'm moceguis l'orella, que no'm deixes sentir lo que dius.

UNA VISITA A LES TRINXERES

—Si això és el teatre de la guerra, digui que vostè deu ésser l'apuntador.
—Apunto i tiro, faig de tot.

per les situacions sense solta, no capeixi del tot bé les intencionades bel·leses de *Les filles de Venus*, i que trobi la farsa un xic pesada. Si així fós no li alabariem el seu mal gust. I no's queixin de poc atreviment ni de escassa verdor, perquè allò sembla un prat en plena primavera.

La Jordi hi està molt bé, sobre tot de posa; i la seva dansa del tercer acte és digna d'aplaudir-se. Llàstima que tan ella com la seva parenta, en la declamació, vocalitzin de manera desastrosa.

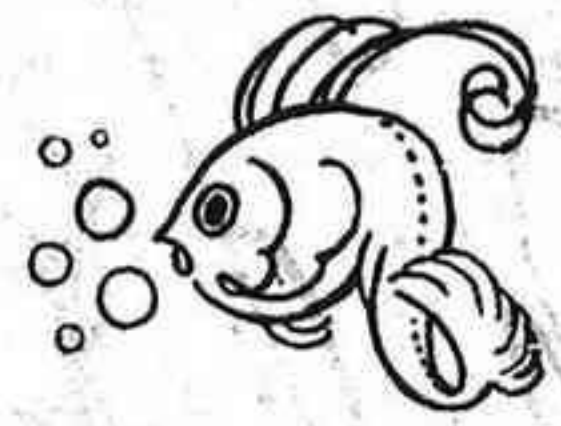
Els altres també bé, sobre tot en Font i l'Alfonso.

Ah, i la presentació, superba.

BOSQUE.—Per al dia 27 d'aquest mes s'anuncia l'estrena de un drama català inèdit, en tres actes i un pròleg.

L'obra porta per títol *La Catedral de Colonia* i és original d'un jove autor que firma Francesc. Els que l'han llegida asseguren que's tracta d'un drama d'empenta molt ben construït.

Si l'Empresa no'ns hi posa obstacles tindrem el gust de assistir-hi.

El meu veï

A l'asseure'm a taula, el dia de Nadal, voldria tenir a la meua dreta an aquest bordegàs entremaliat que és mon encís.

El vestiran de blanc, tot nèt; el riçaran, li rentaran la cara i li escataran les mans i els genolls. Després, l'asseuran en una trona i li col·locaran un gran pitet, que dirà: *No comas con los dedos*.

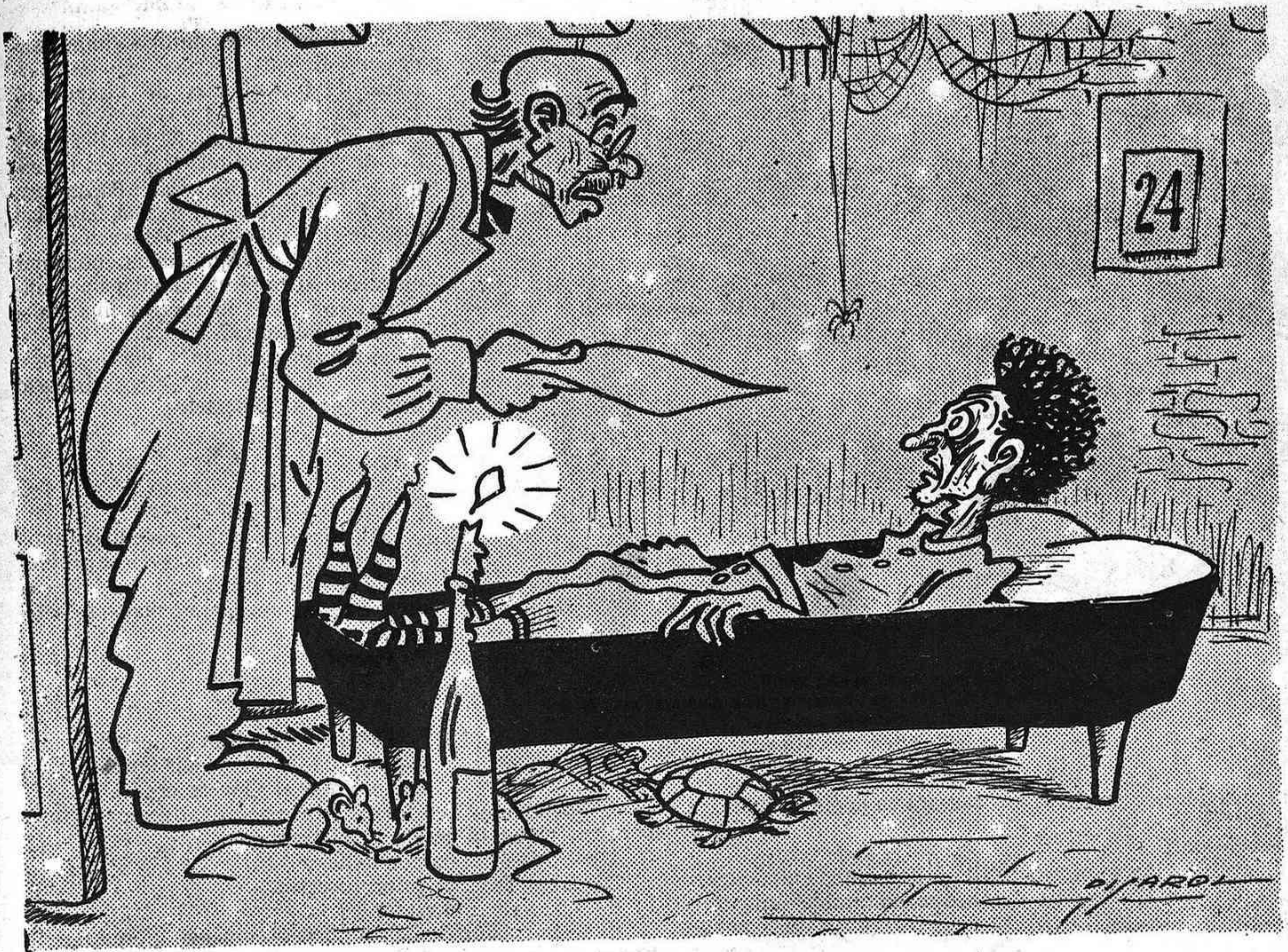
Al veure's instal·lat, agafarà una cullera i picarà sobre'l plat, com si aquest fós un bombo. Enretiren la pisa, i ell farà el rebec. Després, voldrà menjar-se els galets amb els dits i es cremarà. Sa germana gran tractarà de donar-li la sopa i ell se resistirà valerosament.—Que faci lo que vulgui!—dirà sa mare—no vui plors; som Nadal.

Aleshores ell repartirà equitativament el contingut del plat entre les estovalles, el pitet, la pitrera i la boca. Si està molt de broma, voldrà menjar la sopa per l'orella.

BONA OPORTUNITAT

—La dècima?... I qui és vostè?
—Sóc de la Funeraria, per servir-lo.

—Que passi bones festes, amb pau, salut i alegria, en companyia de totes aquelles persones que siguin del seu agrado...

I així anirà seguint; en un moment determinat, adonant-se de que'l pitet és ja tant llardufós que ni per a aixugar ses mans serveix, decidirà fregar-se amb la meva màniga. Sa mare el renyarà i em dirà a mi:

—Que no veus com t'embruta?

—Som Nadal.

Més arruixat cada volta, vessarà una ampolla de vi, lo que li valdrà una plantofada. Plors.

—Bé, vaja, no ha estat res. Ves a buscar el gall a la cuina.

—Xin-na! Xin-na! Re-xin-na-xin-na! Xin-na!

—Mira, Joan: ja'l tenim aquí. Ara li obriré el ventre i sortiran panses, pinyons, salsitges i una poma.

S'empastarà la cara de *cascabelitos* i farà molta broma amb la cuixa a la mà. Acabat el gall, el col·locarem dret a sobre la trona i li direm:

—Apa! Ara el nen dirà la dècima.

*«Que paséis la Navidad
con paz y felicidad».*

(La mainadera, aragonesa, ha estat tres mesos en fer-li apendre, el redolí, però també ha guanyat un duro).

L'orador és felicitadíssim; jo li agafaré les mans, i en cada ditet li col·locaré una neula, com si fós un didal; també me'n posaré a les puntes dels meus dits i ens fem ganyotes amb les mans.

Li darem una miqueta de vi, li encendrem els gresollets del pessebre i el deixarem cridar i fer el poca-solta tant com vulgui.

No durarà gaire. Aviat cercarà la falda de sa mare i s'adormirà allí, vermell, ros, gras i, sobre tot, brut, untat com un llardó.

MONI

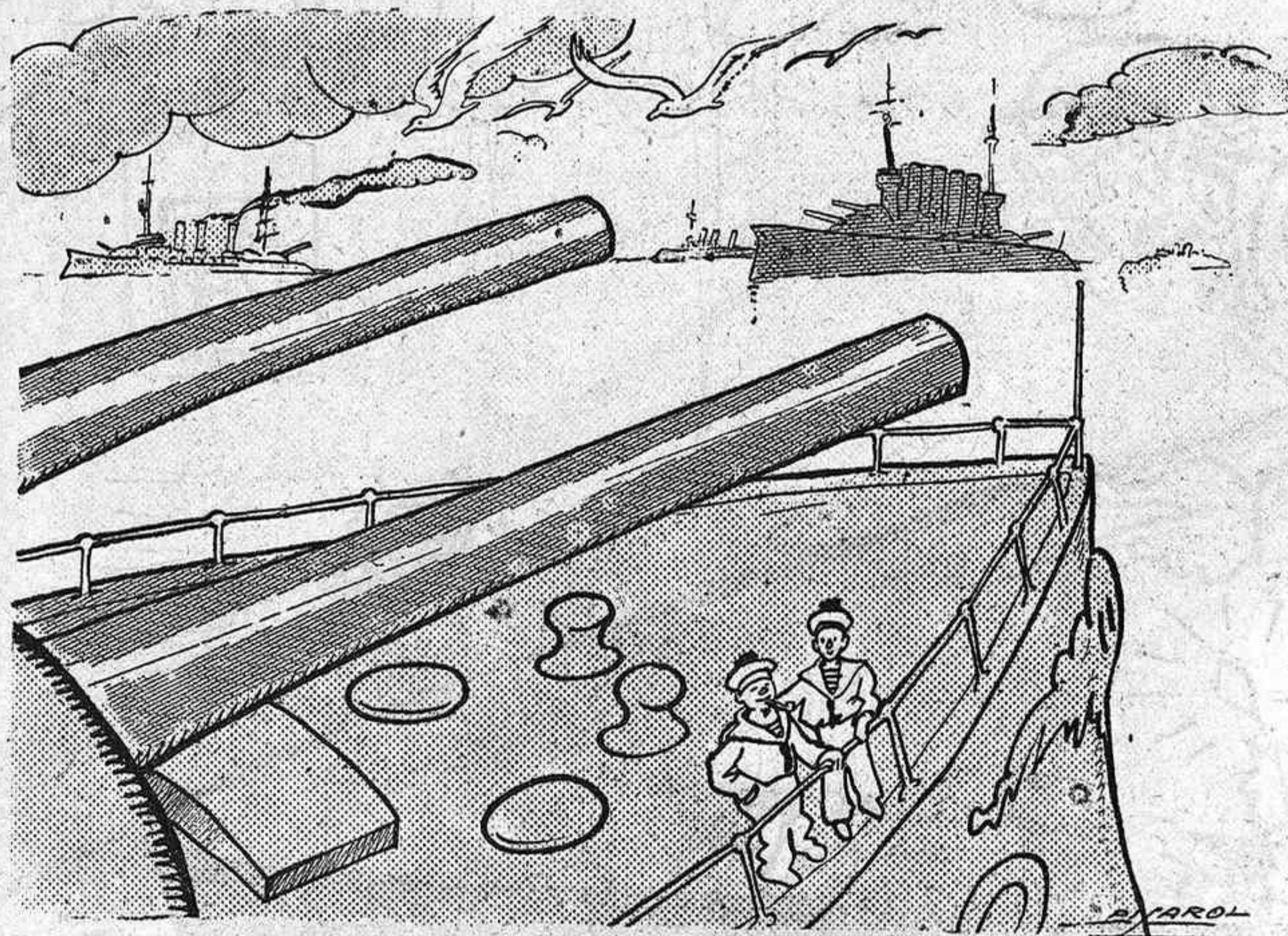
Molt bé, nois!

Amb el pretext de que això de l'epidemia ja s'ha acabat i, per lo tant, es precis celebrar-ho, ¿quina se'ls en ha acudit a un grupet de regidors?

Organitzar una serie de festes que, en la seva opinió, podrien començar el mes de janer i acabaria a mitja primavera.

El programa encara no l'han fet, però, donada l'inventiva dels seus autors, és d'esperar que no hi faltará el consabut *templete* a la plaça de Catalunya, ni el concurs d'aviació, ni la *cabalgata* dels mercats, ni el tradicional ball de màscares a Belles Arts... ni un parell de tiberis al Saló de Cent.

Si la cosa es tira endavant, desde ara oferim a l'Ajunta-

—Que ja has comprat el gall dindi?
 —No; per no haver de plumar-los no'n menjaria mai. M'em-
 pipa que estiguin tan plens de canons...

ment una idea, que de segur causarà en la ciutat un efecte magnífic.

Saben quin?

Convidar a tots aquests actes a les dos o tres mil famílies que, gracies a la dessidia del nostre admirable Municipi, vesteixen avui de dol.

El gremi de sederies ha anat a visitar al senyor Boladeres per a felicitar-lo per la seva gestió durant l'epidemia que tantes amargures ha proporcionat a Barcelona.

Però, i ara!...—diràn els lectors:—¿Què té que veure amb aquest assumpte el gremi de sederies?

Què?... Molt.

¿No saben vostès que, mercès a les mides preses per l'alcalde, tot això ha anat *com una seda*.

Hi hà el decidit propòsit de suprimir, en els nous pressupostos municipals, una pila de llevadores.

Ens sembla un bon pensament.

Amb la marxa que prenen les coses, ¿per què les necessitem, les llevadores, en la nostra ciutat?

Enterradors és lo que fa falta.

El senyor Andrade continúa amb el laudable propòsit de celebrar festivals i actes públics que retornin la alegria a la nostra castigada ciutat.

Alegria, eh?

Es veu que'l senyor Governador no és home conseqüent. Perque el mateix dia de donar la nota oficial dels seus alegres projectes, donà també nota de «haber reiterado a la policia la orden de perseguir a las mujeres de vida alegre».

De modo que, per una banda, vol portar l'alegria a Barcelona i per l'altra no permet que vagin pel carrer sinó *las mujeres tristes?*

Qui l'entén aquest cent-peus?

Ja sabem quin és un dels «importantíssims» treballs portats a cap pel personal de les oficines de l'Exposició Elèctrica.

Figurin-se que han fet una llista, on diu que hi hà apuntats tots els industrials, comerciants i fabricants d'Espanya.

Però, cavallers, ¿per una feina tan senzilla com aquesta necessitaven demanar un local a l'Ajuntament, nomenar un exèrcit d'empleats, montar unes oficines i gastar—és lo invertit fins ara—quaranta mil duros?

Per això no calia més que una cosa:

Comprar un exemplar de l'*Anuario Riera*, que val 35 pessetes.

Llegim a *La Tribuna*.

«M. Rignoux, que desde hace años viene dedicándose a resolver el problema de la visión a distancia, ha inventado a este fin un aparato llamado telefoto.»

Passo!

Desesperats pels mals negocis a conseqüència de la passa, els fondistes han anat a plorar al Govern civil.

El governador i els fondistes han acordat que, per a refer la nostra ciutat, lo millor és celebrar:

- 1.er Una gran parada militar.
- 2.^{on} Un Tedeum amb processó.
- 3.er Fer venir al rei.

El senyor Andrade i els fondistes en tenen poques però bones.

Vergonyes barcelonines.

En el pati de l'Hospital va morir l'altre dia un pobre home indocumentat.

Va morir en el pati, perque els llits de les sales estaven totalment ocupats i per aquest motiu no va poder ésser admès.

I pensar que'ls protectors i administradors del benèfic assil estan a punt de farcir el gall!...

Realment, aqueixes escenes, en vigílies de Nadal, arriben a fer perdre l'humor i la gana.

«Según costumbre de todos los años se han instalado en la plaza de la Universidad las ferias de libros y turrónes.»

La de llibres, a la plaça de l'Universitat,... *bueno!*

Però la de turró estaria millor a la plaça de Sant Jaume.

Un incendi casual ha destruït per complert la casa on va nèixer el gran poeta Mossèn Cinto.

Heu's-aquí un edifici que teníem obligació de considerar-lo monument nacional i l'havem deixat cremar.

Això no està bé!

Si ho anem fent així, després als alemanys no'ls quedarà res per soterrar.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

CALENDARI DE PARET

per a 1915

Dibuix d'en RAMÓN CASAS

Preu: UNA PESSETA

ALMANAC

DE

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PER A 1915

UNA PESSETA

DIETARIOS

para 1915

TAPES per a enquadernar

L'Esquella de la Torratxa

Tapes soles	Pessetes 2'50
» i enquadernació	» 3'50

ALMANAC de La Campana de Gracia

per a 1915

REFORMAT DE TAMANY

Un tomo 8.º

0'50 pessete

Número extraordinari de

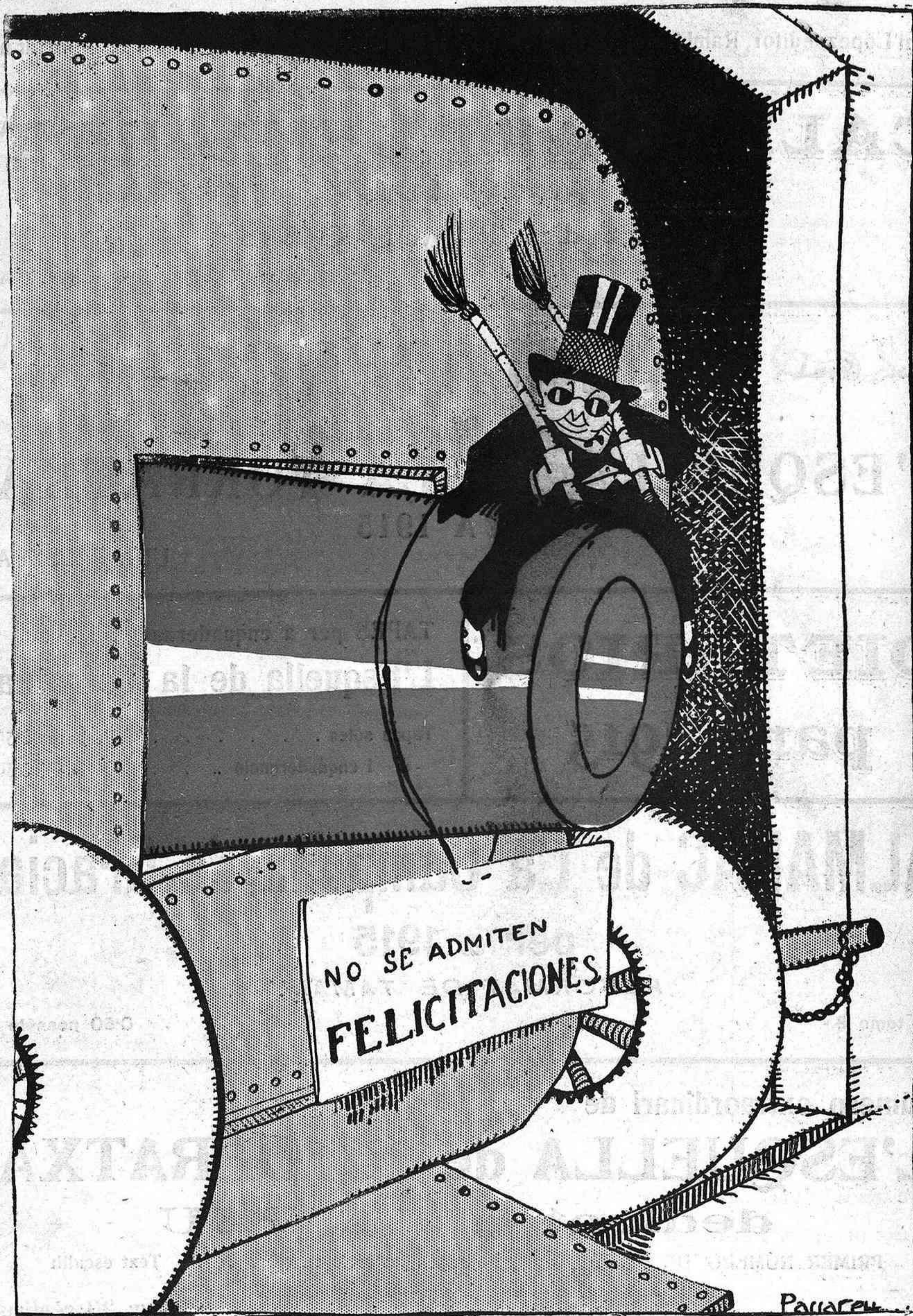
L'ESQUELLA de la TORRATXA

dedicat a LA PAU

PRIMER NÚMERO DE L'ANY :: Nodrida il·lustració en color :: Text escullit

Preu: 20 cèntims

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

TÀCTICA DEFENSIVA

Màquina contra les dècimes, per a col·locar a les portes de les cases.